

СТИМУЛОВАННЯ ІННОВАЦІЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОДАТКОВИХ ВАЖЕЛІВ ТА МЕХАНІЗМІВ

Ілляшенко К.В., Довгань Є.А.

Останніми роками в Україні недостатньо уваги приділяється проблемам фінансово-кредитної підтримки та стимулювання розвитку інноваційних процесів, розширення інноваційної діяльності, створення інноваційного продукту. Чинне фінансове, а особливо податкове законодавство, практично не містить норм щодо підтримки та стимулювання інноваційної діяльності. У той же час і теоретичних розробок вітчизняних науковців у цьому напрямку недостатньо.

Серед механізмів впливу держави на забезпечення сприятливого інноваційного клімату та проведення політики технічного переоснащення виділяють, як правило, три основні компоненти:

- створення спеціальних фінансових механізмів підтримки такої діяльності;
- формування відповідної інноваційної інфраструктури;
- використання непрямих методів підтримки.

Однією з основних проблем реалізації інноваційної політики в Україні на сучасному етапі є недостатнє використання державою непрямих економічних важелів стимулювання науково-інноваційної діяльності та технічного переоснащення виробництва.

Державна фінансова підтримка посідає суттєве місце серед важелів реалізації програм державної технічної політики і може здійснюватися, зокрема, у двох важливих напрямах:

1. Пряме бюджетне фінансування інновацій.
2. Стимулювання науково-технічного прогресу за допомогою механізмів оподаткування.

Найефективнішим, на нашу думку, варіантом фінансової підтримки реалізації програм державної технічної політики є той, що забезпечує оптимальне поєднання цих двох напрямків.

Ретроспективний аналіз податкового стимулювання розвитку інноваційних процесів в Україні дає змогу стверджувати, що пільги були лише декларативними і не закріпилися у практиці господарювання.

Серед переліку конкретних податкових механізмів стимулювання науково-технічного прогресу, які варто запровадити в Україні на сучасному етапі розвитку, слід виділити такі:

1. Запровадження в практику оподаткування та використання в чітко обумовлених випадках суб'єктами господарювання інноваційного податкового кредиту;
2. Застосування знижених ставок при оподаткуванні прибутку, отриманого від продажу інноваційного продукту, а також часткове звільнення від оподаткування прибутку новостворених підприємств, що забезпечують виробництво інноваційного продукту та надання інноваційних послуг.
3. Встановлення пільгового оподаткування НДДКР податком на додану вартість, податком на прибуток підприємств та майновими податками.
4. Запровадження податку на нерухоме майно з диференціацією ставок до ступеня зношеності обладнання.
5. Відновлення функціонування інноваційного фонду.
6. Податкова підтримка інноваційної діяльності безпосередньо пов'язана з амортизаційної політикою, її спрямованістю на інтенсивне оновлення виробничого потенціалу.

Переорієнтація пріоритетів вітчизняної податкової політики через забезпечення функціонування зазначених механізмів разом з іншими важелями стимулювання інноваційних процесів забезпечить посилення науково-технічних процесів та реалізацію програм державної технічної політики, що створить належні передумови для відновлення технічного та забезпечення технологічного потенціалу галузей народного господарства.